

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія української культури

Освітня програма Журналістика

Спеціальність 061 Журналістика

Галузь знань 06 Журналістика

Затверджено на засіданні кафедри
української літератури
Протокол №1 від “31”серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Історія української культури
Рівень вищої освіти	Перший
Викладач (-і)	Голод Роман Богданович
Контактний телефон викладача	(0342)596074
Е-mail викладача	roman.golod@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС – 3 (90 годин)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Очні консультації: 30 год. Понеділок 09.00-11.00. Кафедра української літератури, 303 ауд. Онлайн-консультації: 30 год. Розклад присутності викладача: субота з 11.00-13.00 viber (+3800679603680).

2. Анотація до курсу

Дисципліна «Історія української культури» вивчається студентами-бакалаврами першого курсу навчання у першому семестрі й має на меті вивчення основних періодів українського культурогенезу у зіставленні з відповідними тенденціями світового культурного процесу; ознайомлення студентів із матеріальними та духовними здобутками подвижників української культури, мистецтва, літератури, журналістики і науки крізь призму світових тенденцій і національних традицій.

3. Мета та цілі курсу

Сформувати систему знань про закономірності культурного процесу, культуру як специфічний та унікальний феномен людства. Розглянути історію української культури в розвитку, в єдності та суперечності різноманітних процесів і тенденцій у ній. Дати уявлення студентам про особливості культурних епох в Україні, представити типологію художніх напрямів і течій в українському мистецтві загалом і в літературі зокрема, ознайомити студентів з основними особливостями ментального та художньо-естетичного мислення українців. Розкрити основні етапи становлення та розвитку журналістики в Україні та у світі. Навчити здобувачів освіти розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі культурології та журналістики, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, а саме – в діяльності, пов'язаній із аналізом, творенням і оцінюванням письмових та усних текстів різних жанрів і стилів, організацією успішної комунікації в культурологічному та публіцистичному дискурсивному полі.

4. Результати навчання

Компетентності:

- ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
- ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результати навчання:

- ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел
- ПР10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу										
Вид заняття			Загальна кількість годин							
Лекції			12							
Практичні заняття			18							
Самостійна робота			60							
Ознаки курсу										
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий							
Перший	061 Журналістика	Перший	Нормативний							
Тематика курсу										
Тема, план	Форма заняття	Літе рату ра	Завдання, год	Вага оцін ки	Термін виконання					
<p>Модуль 1. <i>Витоки української культури та її розвиток у період княжої та литовсько-польської доби.</i></p> <p>Тема 1. Генезис української культури. Передумови розвитку української культури. План</p> <p>1. Поняття «культура», походження та визначення. Основні культурологічні теорії. 2. Культура і цивілізація: співвідношення понять. 3. Форми культури і суб'єкти культурної творчості. Поняття «світова», «національна» та «етнічна» культура. Масова й елітарна культура. 5. Соціальні функції культури. Види культурних норм та їх суспільне призначення. 6. Концепції походження слов'ян. Проблема українського етногенезу. 7. Характеристика основних етапів культурного розвитку України. 8. Культурно-історична своєрідність регіонів України. 9. Мова як одна з основних складових ознак етносу: проблеми походження та розвитку української мови. 10. Культура доби первісного ладу на території України.</p>						Проблемна лекція Практичне заняття	1, 3, 8, 9, 10, 17, 19, 20, 21	Вивчити: Поняття «культура», походження та визначення. Основні культурологічні теорії. Культура і цивілізація: співвідношення понять. Форми культури і суб'єкти культурної творчості. Поняття «світова», «національна» та «етнічна» культура. Масова й елітарна культура. Соціальні функції культури. Види культурних норм та їх суспільне призначення. Мистецтво як явище культури. Поняття про етнос, народ, націю. Концепції походження слов'ян. Проблема українського етногенезу. Характеристика основних етапів культурного розвитку України. Культурно-історична своєрідність регіонів України. Мова як одна з основних складових ознак етносу: проблеми походження та розвитку української мови. Культура доби первісного	5	Згідно з розкладом

			ладу на території України. 2 год – лекція; 2 год – практичне		
<p>Тема 2. Передумови розвитку української культури. План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Слов'янський культурогенез. 2.Культура Київської Русі. 3.Вплив християнства на розвиток культурного процесу в Україні. 4.Культура Галицько-Волинського князівства. 5.Данило Галицький і його інтегрованість у культурний розвиток Європи. 6.Розвиток освіти і мистецтв. 	Лекція Практичне заняття	8, 9, 10, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 27	Вивчити: Слов'янський культурогенез. Культура Київської Русі. Вплив християнства на розвиток культурного процесу в Україні. Розвиток літератури, архітектури, живопису. Культурні здобутки Галицько-Волинського князівства. Данило Галицький і його інтегрованість у культурний розвиток Європи. Розвиток освіти і різних видів мистецтв. 2 год – лекція; 2 год – практичне	5	Згідно з розкладом
<p>Тема 3. Культурогенез на українських теренах: від античності до періоду Київської Русі. План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Феномен і загальна характеристика античної культури. 2.Грецька колонізація Північного Причорномор'я. 3.Основні тенденції розвитку духовної культури греків регіону. 4.Освіта, література, архітектура, образотворче мистецтво та скульптура. 5.Філософія та релігійні вірування греків. 	Лекція Практичні заняття	8, 9, 10, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 27	Вивчити: Феномен і загальна характеристика античної культури. Грецька колонізація Північного Причорномор'я. Основні тенденції розвитку духовної культури греків регіону. Освіта. Література, архітектура, образотворче мистецтво та скульптура. Філософія. Релігійне життя. 2 год – лекція; 4 год – практичні	10	Згідно з розкладом
<p>Модуль 2. Розвиток української культури з сер. XVII ст. до поч. XXI ст. Тема 1. Козаччина як явище культури. Доба бароко. План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Умови та загальна характеристика розвитку культури України в добу козаччини. 2.Розвиток української мови. Книгодрукування. Освіта. Педагогіка. 3.Гуманізм у літературі. Полемічні твори. Театральне та музичне 	Лекція-діалог (лекція з включенням бесіди) Практичне заняття	2, 7, 8, 9, 11, 12, 17, 18, 19, 21, 22, 27	Вивчити: Умови та загальна характеристика розвитку культури України в добу козаччини. Розвиток української мови. Книгодрукування. Освіта. Педагогіка. Гуманізм у літературі. Полемічні твори. Театральне та музичне мистецтво. Архітектура й	5	Згідно з розкладом

<p>мистецтво. Архітектура й образотворче мистецтво. 4.Обряди та звичаї запорізьких козаків. 5.Особливості розвитку української культури другої половини XVII – кінця XVIII століття. Польські впливи на український культурний процес. 6.Феномен українського бароко. 7.Філософія Григорія Сковороди. 8.Театральне і музичне мистецтво. Література бароко. Архітектура та скульптура бароко. 9.Впливи рококо та класицизму. Образотворче мистецтво. Декоративне й ужиткове мистецтво.</p>			<p>образотворче мистецтво. Обряди та звичаї запорізьких козаків. Філософія козацького життя. Козацька етнічна самосвідомість. Козацькі культи та цінності. Особливості розвитку української культури другої половини XVII – кінця XVIII століття. Феномен українського бароко. Філософія Григорія Сковороди. Театральне і музичне мистецтво. Література Бароко. Архітектура та скульптура бароко. Впливи рококо та класицизму. Образотворче мистецтво. Декоративне й ужиткове мистецтво. 2 год – лекція; 2 год – практичне</p>		
<p>Тема 2. Українське національно-культурне відродження (кінець XVIII – початок XX ст.). План 1.Історичні умови розвитку культури в Україні в кінці XVIII – XIX століттях. 2.Формування системи освіти. Внесок українських вчених у розвиток природничих і технічних наук. 3.Становлення національної літератури. 4.Розвиток публіцистики. 5.Філософія позитивізму в українському та світовому культурних процесах. 6.Розвиток живопису, архітектури, музичного мистецтва і театру. 7.Український модерн. Архітектура, живопис, література, публіцистика.</p>	<p>Лекція-діалог (лекція з включенням бесіди) Практичні заняття</p>	<p>1, 2, 3, 8, 9, 12, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 26</p>	<p>Вивчити: Історичні умови розвитку культури в Україні в кінці XVIII – XIX століттях. Формування системи освіти. Внесок українських вчених у розвиток природничих і технічних наук. Становлення національної літератури. Роль творчості Тараса Шевченка у становленні української культури. Розвиток української та світової публіцистики. Філософія позитивізму та її вплив на літературу і мистецтво. Розвиток живопису, архітектури, музичного мистецтва і театру. Український та світовий модерн. Архітектура, живопис, література, публіцистика 2 год – лекція; 4 год – практичні</p>	<p>10</p>	<p>Згідно з розкладом 3</p>
<p>Тема 3.</p>	<p>Лекція-</p>	<p>1, 2,</p>	<p>Вивчити:</p>	<p>10</p>	<p>Згідно з 3</p>

<p>Культура України ХХ – початку ХХІ століть.</p> <p>План</p> <p>1.Культура України під час боротьби за державну незалежність.</p> <p>2.Трагедія української культури у період сталінізму.</p> <p>3.Протиріччя культурного процесу 60-80-х рр.</p> <p>4.Досягнення та проблеми культури незалежної України. Сучасна українська та світова журналістика.</p> <p>5.Культура української діаспори.</p> <p>6.Традиційна культура українського народу.</p>	<p>дискусія (лекція з включення м дискусійних питань) Практичні заняття</p>	<p>3, 4, 5, 6, 8, 9, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 25, 26, 27</p>	<p>Культура України під час боротьби за державну незалежність. Основні тенденції культурного й освітнього розвитку в 20-ті роки. Українізація. Трагедія української культури у період сталінізму. Протиріччя культурного процесу 60-80-х рр. Досягнення та проблеми культури незалежної України. Сучасна українська та світова журналістика. Культура української діаспори. Традиційна культура українського народу.</p> <p>2 год – лекція; 4 год – практичні</p>	<p>розкладом</p>
--	---	---	---	------------------

6. Система оцінювання курсу

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Вид підсумкового контролю – залік. Максимальна оцінка за курс – 100 балів. Максимальна оцінка за поточні заняття – 50 балів (максимальна оцінка за практичні заняття – 40 балів, за контрольну роботу – 5 балів, за самостійну роботу – 5 балів). Допуск до заліку – 27 балів за поточні заняття. Залік вважається складеним за умови набору на ньому не менше 23 балів. Максимальна оцінка за залік – 50 балів.</p> <p>При засвоєнні кожної теми курсу (модуля) за поточну навчальну діяльність студента виставляються оцінки за п'ятибальною шкалою з розрахунку по 5 максимальних балів за кожне практичне заняття. Мінімально позитивною оцінкою вважаються 3 бали за практичне заняття.</p> <p>Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом множення максимальної кількості балів за одне практичне заняття на кількість практичних занять з додаванням балів за перевірку індивідуальної самостійної роботи студента (максимум – 5 балів) і оцінки за виконання контрольної роботи (максимум – 5 балів) і дорівнює 50 балам.</p> <p>Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт „9.3. Види контролю” Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника).</p>
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Студенти повинні виконати контрольну роботу, що складається з двох питань, вибраних із планів лекційних і практичних занять і спрямованих на повторення вивченого раніше матеріалу.</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>Максимальна оцінка за кожне практичне заняття 5 балів. Наприкінці курсу додаємо отримані на кожному занятті оцінки і отримуємо відповідну суму балів. Додатково студенти можуть отримати максимальних 5 балів за перевірку самостійної роботи, що теж входить в поточне оцінювання.</p>

Умови допуску до підсумкового контролю	Мінімальна кількість балів, яку необхідно набрати студентів при вивченні курсу для отримання допуску до складання підсумкового контролю (до заліку), вираховується шляхом множення мінімально позитивного бала за практичне заняття на кількість практичних занять (включно з контрольною роботою) і становить 27 балів.
--	--

7. Політика курсу

- Взаємодія всіх учасників під час вивчення курсу ґрунтується на принципах гуманізму, толерантності, плюралізму думок, взаємоповаги та самоповаги.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Взаємодія у групі передбачає гендерно чутливу атмосферу, а саме – є неприпустимими дискримінація за ознакою статі, прояви сексизму, гендерної нерівності.
- Курс передбачає роботу в команді та індивідуальну роботу.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Якщо слухач відсутній з поважної причини, він/вона надають виконані завдання під час консультації викладача.
- Під час роботи над індивідуальним завданням категорично не допускається порушення академічної доброчесності: неприпустимим є плагіат та інші форми нечесної роботи.
- Презентації та виступи мають бути авторськими, оригінальними.

8. Рекомендована література

Базова

1. Багацький В.В., Кормич Л.І. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ століття: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2004.–304 с.
2. Галич В., Галич О. Не поцінований досі материк української преси і книги в діаспорі: до виходу двох українознавчих монографій професора М. Тимошика. Українознавство. 2021. № 2 (79). С. 223 – 233.
3. Гучко Г. І. Феномен шістдесятництва як вияв української ідентичності [Електронний ресурс] / Г. І. Гучко // Вісник Львівського університету. Сер. : Філософські науки. – 2013. – Вип. 16. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/jpdf/Vlnu_philos_2013_16_22.pdf.
4. Дарморіз О. Феномен шістдесятників у контексті проблеми формування культурної еліти в Україні [Електронний ресурс] / О. Дарморіз, Р. Мокрик // Українознавчий альманах. – 2013. – Вип. 14. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Ukralm_2013_14_21.pdf.
5. Срібняк І. Історія журналістики: виникнення та розвиток новинних мас-медіа в країнах Європи, Азії та Північної Америки (XVII-XX ст.). Підручник для студентів вищих навчальних закладів / МОН України; ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України»; Київський університет імені Бориса Грінченка (2-ге вид., перероб.). / І. Срібняк. – К.: Міжнародний науково-освітній консорціум імені Люсьєна Февра, 2018. – 156 с.
6. Історія світової культури. Культурні регіони. Навчальний посібник/ Керівник авторського колективу Л.Т.Левчук.– К.: Либідь, 2000.–520 с.
7. Історія української культури. У 5 томах. – Т. 1: Історія культури давнього населення України / Б. Є. Патон (голов. ред.), В. М. Даниленко (ред.). – К.: Наук. думка, 2001. – 1136 с.
8. Історія української культури: У п'яти томах. – Т. 2: Українська культура XIII - першої половини

- XVII століть / Б. Є. Патон (голов. ред.), В. М. Даниленко (ред.). – К.: Наук. думка, 2001. – 848 с.
9. Історія української культури: У п'яти томах. – Т. 3: Українська культура другої половини XVII-XVIII століть / Б. Є. Патон (голов. ред.), В. А. Смолій (ред.) – К.: Наук. думка, 2003. – 1246 с.
10. Історія української культури: у 5-ти т. / Б. Є. Патон (голов. ред.), В. М. Даниленко (ред.). – К.: Наук. думка, 2008. – 1007 с.
11. Історія української культури. Практикум для студентів усіх спеціальностей ОС «Бакалавр» денної та заочної форм навчання / Укл.: проф. Ю. С. Сабадаш, доц. Ю. М. Нікольченко, доц. Л. Г. Дабло; За заг. ред. проф. Ю. С. Сабадаш. – Київ: Ліра-К., 2021. – 138 с.
12. Історія української літератури ХХ ст. У 2-х кн.. Кн. 1. Перша пол. ХХ ст.: Підр. для студ. гуманітарних спец. вищ. закл. освіти/За ред. В.Г.Дончика.- К.: Либідь, 1998.–464 с.; Кн. 2. Друга половина ХХ ст.–К., Либідь.1998.–456 с.
13. Історія української літератури. ХХ століття. У 2 кн. Кн.1.: 1910–1930-ті роки: Навч. посібник/За ред. В.Г.Дончика.-К.: Либідь, 1993– 784 с.
14. Історія української та зарубіжної культури: Навчальний посібник /За ред. С.М.Клапчука, В.Ф.Остафійчука. –К.: Знання, 2002.–356 с.
15. Крижановська Н. Є., Нефьодов Д. В. Історія української культури: навчально-методичний посібник / Н. Є. Крижановська, Д. В. Нефьодов. – Херсон: Грінь Д.С., 2015. – 200 с.
16. Культурологія. Курс лекцій для студентів Маріупольського державного університету / укл. Ю. С. Сабадаш, Ю. М. Нікольченко, Л. Г. Дабло, О. С. Манякіна. За заг. ред. проф. Ю. С. Сабадаш. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. – 216 с.
17. Культурологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. / Кол. Авторів; за ред. А.Є.Конверського. – Х.: Фоліо, 2013. – 863 с.
18. Левчук Л.Т. Історія світової культури. Підручник / Л.Т. Левчук. – К.: ЦНЛ, 2017. – 400 с.
19. Лопуга О. І. Історія української культури. : метод. вказівки для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ф-ту міжнародних відносин, політології та соціології / О. І. Лопуга. – Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2019. – 38 с.
20. Пальм Н. Д. П14 Історія української культури : навчальний посібник / Н. Д. Пальм, Т. Є. Гетало. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 296 с.
21. Передерій І.Г. Історія української культури: навч. посіб. для студентів усіх напрямів підготовки денної та заочної форм навчання / І.Г.Передерій, О.В.Тєвікова, А.В.Нарадько; за ред. І.Г.Передерій. – Полтава: ПолтНТУ, 2015. – 274 с.
22. Подольська Є.А., Лихвар В.Д., Іванова К.А. Культурологія. Навчальний посібник.–К.: Центр навчальної літератури, 2003.–288 с.
23. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури. Навчальний посібник. –К.: Знання, 2000.–360 с
24. Попович М. Нарис історії культури України.– К.: Артек, 1998.–728 с.

25. Срібняк І. Історія журналістики (XVII – XX ст.). Посібник для студентів вищих навчальних закладів. К. : ВПЦ НаУКМА, Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2013. 304 с.
26. Сушко А.І. Історія української культури : навч.-метод. посібник / А.І. Сушко, Т.М. Краснопольська. – Одеса : Фенікс, 2018. – 62 с.
27. Хітрова Т. В. Історія зарубіжної журналістики : навчально-методичний посібник / Т. В. Хітрова. – Запоріжжя : ЗНТУ, 2019.
28. Хоменко В.Я. Українська і світова культура: Підручник. –К.: Україна, 2003.–336 с.

Додаткова

1. Білоус Л. В. Ідеї національного відродження в русі українських шістдесятників [Електронний ресурс] / Л. В. Білоус // Прикарпатський вісник НТШ. Сер. : Думка. – 2012. – № 3. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Pvntsh_2012_3_3.pdf.
2. Гарсія Канкліні Н. Уявлена глобалізація. – Львів: Видаництво Анетти Антоненко; К.: Ніка-Центр, 2016. – 256с.
3. Гудзенко О. П. Проблема національної ідентичності у творчості письменників розстріляного відродження [Електронний ресурс] / О. П. Гудзенко // Літературознавчі студії. – 2014. – Вип. 42 (1). – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Lits_2014_42\(1\)_37.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Lits_2014_42(1)_37.pdf).
4. Дзюба І.М. Інтернаціоналізм чи русифікація? — К.: Вид. дім «КиєвоМогилянська акад.», 2005. — 336 с.
5. Історія української культури: термінологічний словник / Уклад. С.О.Костилева. – К.: НТУУ «КПІ», 2010. – 60 с.
6. Історія українського мистецтва в 6 томах. – К.: УРЕ, 1965–1967.
7. Історія української культури: у 5 томах. – К.: Наукова думка, 2001–Т.1.–1134 с., Т.2– 847 с., Т.3, 2003–1245 с.
8. Зарубіжні українці. Етнографічний довідник.–К.: Україна.– 1991.–256 с.
9. Копієвська О.Р. Трансформаційні процеси в культурі сучасної України : моногр. / О.Р. Копієвська. – К.: НАКККіМ, 2014. – 296 с.
10. Корінний М.М. Короткий термінологічний словник з української та зарубіжної культури. – К.: Україна, 2000.–184 с.
11. Кучменко Е.М. Культурологія. Історія світової культури. Навч. Посіб.- К.: ППК ДСЗУ, -2012 р.-464 с.
12. Митці України. Енциклопедичний довідник. – К.: ІСБН, 1992.–847 с.
13. Огієнко Іван. Українська культура: коротка історія культурного життя українського народу. – К. : Фірма „Довіра”, 1992.–218 с.
14. Сбруєва А.А. Тенденції реформування середньої освіти розвинених англомовних країн у контексті

глобалізації (90-та рр. ХХ ст. – початок ХХІ ст.): Монографія. – Суми: ВАТ «Сумська обласна друкарня»; «Козацький вал», 2004. – 500 с.

15. Художня культура світу: Європейський культурний регіон. Навчальний посібник. – К. : Вища школа, 2001.–191 с.

15. Інформаційні ресурси (сайти)

1. <http://elib.nplu.org/object.html?id=124>.
2. <http://litopys.org.ua/krypcult>
3. <http://www.culturalstudies.in.ua>
4. <http://Uk.wikipedia>
5. <http://www.art.kiev.ua/>
6. <http://history.franko.lviv.ua>
7. <http://ukrknyga.at>.
8. <http://litopys.org.ua>
9. <http://www.history.org.ua>
10. <http://www.pamjatky.org.ua>
11. <http://www.etnolog.org.ua>
12. <http://www.info-library.com.ua/books-book-69.html>
13. <http://www.history.org.ua>
14. <http://www.pamjatky.org.ua>
15. <http://www.etnolog.org.ua>
16. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/25608/1/I_Sribnyak_IZh_2018_IFF.pdf
17. <http://eir.zntu.edu.ua/bitstream/123456789/4617/1/B09743.pdf>

Викладач _____ Р. Б. Голод